

יוסף דעת

תוכן הסוגיות בקצרה

(והמסתעף)

מסכת חגיגה

בעריכת יוסף בן ארזה

**Dafyomi Advancement Forum
of Kollel Iyun Hadaf**

140-32 69 Ave.

Flushing, N.Y. 11367

Fax: (206) 2020-DAF [323]

Tel: 00 (972 2) 651-5004 (aft.)

email address: daf@dafyomi.co.il

Ask about D.A.F.'s free English study material!

יוצא לאור בהשתתפות מכון עיון הדף

שע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087

הר נוף, ירושלים

פקס: (02) 591-6024

טלפון: (02) 651-5004 בשעות אחה"צ

דואר אלקטרוני: daf@dafyomi.co.il

המכון מחלק מגוון רב של חומר בעברית ובאנגלית

מסכת חגיגה, דפים ב – טז

תוכן הסוגיות (והמסתעף)

פרק ראשון

ב — החייבים בראייה והפטורים * (שיעור 'יכול לעלות ברגליו להר הבית') * מי שחציו עבד וחציו בן חורין — תקנתו ודיניו * (הוצאת ממון לקיום דין 'ערבות') * חיגר ביום ראשון ונתפשט ביום שני * סומא באחת מעיניו * חרש שדיברו חכמים בכל מקום; המדבר ואינו שומע, שומע ואינו מדבר — בראייה בשמחה ובשאר מצוות * (חיוב ראייה במי שאין לו קרקע * 'עשה דוחה ל"ת' — בחצי עבד חצי בן חורין; הגדרת 'בעידניה'; במצות פריה ורביה * ענין 'יראה — יראה').

ג — מי שאינו מדבר או אינו שומע — בראייה ובהקהל * אנשים נשים וטף במצות 'הקהל'; (לימוד תורה לנשים); (מצות 'הקהל' למי שאינו שומע או מבין את דברי המלך) * מעשה בשני אילמים שלמדו תורה הרבה * חרש באזנו אחת; חיגר ברגלו אחת — בראייה * 'רגלים' ו'פעמים'; 'בת נדיב'; 'הבור רק אין בו מים' * מעשה ברבי יוחנן בן ברוקא ורבי אליעזר חסמא שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין * 'את ה' האמרת היום וה' האמריך היום' * 'דברי חכמים כדרבנות...' * מעשה בר' יוסי בן דורמסקית שהלך להקביל פני ר' אלעזר בלוד * עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית * איזהו שוטה; (שוטה לדברים מסוימים בלבד) * ענינים; פעמי רגלים; אברהם תחילה לגרים; מדת הנדיבות בישראל; 'הבור ריק'; 'ליתן שכר למביאייהם').

ד — איזהו שוטה — המשך * החייבים והפטורים בראיה — ילפותות; טומטום אנדרוגיניס נשים וקטנים, מקמץ ומצרף נחשת והבורסי, עבדים וחצי-עבד-וחצי-בן-חורין, בעלי קבין ומי שאין יכול לעלות ברגליו, ערל וטמא * (עשה דוחה ל"ת בראייה ריקנית) * (ספיקא דאורייתא לחומרא — מהתורה או מדרבנן) * 'רב... כי מטי להאי קרא בכי...' * רב ביבי בר אביי * קושי התוכחה; גודל יראת הדין; 'כולי האי ואולי'; 'יש נספה בלא משפט' * ענינים; יראת חטאם של צדיקים; נספה בלא משפט; יראה — יראה).

ה — 'דור הולך ודור בא' * 'זתיתני בו...'; 'הן בקדושיו לא יאמיין'; 'וקרבתי אליכם למשפט...' * קלות כחמורות; כל המטה דינו של גר; כל העושה דבר ומתחרט בו * 'כי את כל מעשה האלקים יביא במשפט על כל נעלם, אם טוב ואם רע' * 'זהיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות'; כל שאינו בהסתר פנים או ב'זהיה לאכול' אינו מהם; 'זאנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא' * מעשה שנתנו חכמים עיניהם ברבא; כל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתזה או עוני * ויכוח רבי יהושע בן חנניה עם האפיקורוס שבבית הקיסר; 'מחוו במחוג'; 'אבדה עצה מבנים — נסרחה חכמתם'; 'נסעה ונלכה ואלכה לנגדך' *

'מגיד לאדם מה שיחוי'; מעשה ברב כהנא שהיה שוכב תחת מטתו של רב * 'במסותרים תבכה נפשי'; בכי ועצב לפני הקב"ה; 'ודמע תדמע ותרד עיני דמעה'; שלשה הקב"ה בוכה עליהם בכל יום * 'השליך משמים ארץ תפארת ישראל' * מעשה ברבי חייא ורבי שהלכו להקביל פני חכם; גודל מעלת ראיית חכמים במותם ובחייהם * 'בר בי רב דחד יומא'; כל העוסק בתורה אפילו יום אחד בשנה; כל העובר עבירה אפילו יום אחד בשנה (ענינים: 'נתינת עינים' של החכמים; בצל ידי כסיתיק; אמונת ההשגחה לאחר החורבן; קדושתם העצמית של ישראל; התורה מפת העולם).

ו — חיוב האשה בשמחה ברגל * חיוב הקטן בראיה; (קטן שאינו יכול לעלות ברגליו מעירו לירושלים; קטן שאין לו אם); קטן חיגר וסומא * (בגדר מצות חינוך; חינוך קטנים במצוה שיש בה פסול; חינוך קטנים במצוה דרבנן; חיגר וסומא שעלו לעזרה) * קרבן ראייה וקרבן חגיגה — בכמה כסף * עולה שהקריבו ישראל במדבר — עולת תמיד או עולת ראייה; מתי הקריבו ישראל עולות זבחים במדבר * האם נאמרו פרטות בסיני * 'עלת תמיד העשויה בהר סיני' * ראייה וחגיגה ושמחה — חילוקי דינים * הפשט וניתוח בעולה שהקריבו ישראל במדבר * 'ויעלו עלת וזבחו זבחים שלמים לה' פרים' — ממה היו העולות * (סיני, אהל מועד, וערבות מואב).

ז — אלו דברים שאין להם שיעור * 'הראיון' — מהו; הבא לעזרה ברגל כמה פעמים — מה דינו לענין קרבן * 'ולא יראו פני ריקם' — כיצד; קרבן ראייה ממה הוא בא * 'הוקר רגלך מבית רעך'; 'אבוא ביתך בעולות' * אין נראים לחצאים ואין נראים ריקנים * הבאת עולות ראייה ושלמי שמחה מן החולין ומן המעשר; עולות ראייה ועולות נדבה ביום טוב * (נדר להתענות מספר ימים וחלה בתוכם תענית חובה) * הבאת חגיגת ט"ו וחגיגת י"ד ממעשר.

ח — דבר שבחובה אינו בא מן החולין * טפילת בהמה וטפילת מעות בקרבן חגיגה; הבאת חגיגה ביום טוב מן המעשר * שלמי שמחה ממה הם באים — ילפותות * ריבוי ומיעוט עולות ראייה ושלמי חגיגה * (טעם שנתנו אמוראים לדין התנאים, השונה מטעם שנתנו התנאים עצמם) * הפריש עשר בהמות לחגיגתו והקריב חמש ביום טוב ראשון * (הרחבת המצוה יותר משיעורה המנימלי).

ט — מי שלא חג ביום טוב הראשון; תשלומין בשמיני עצרת — ילפותות * ימי הרגל — תשלומין ליום הראשון או תשלומין זה לזה; חיגר ביום ראשון ונתפשט ביום שני * תשלומין לקרבן הנדחה מפני הטומאה * האם לילה מחוסר זמן; נזיר שנטמא בלילה שמיני שלו; זב שספר שבעה נקיים וראה בלילה השמיני וביום שלמחרת * איזהו 'מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להימנות' * 'ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו'; 'מאה פעמים ואחד' חשיבות החזרה * 'יאה עניותא ליהודאי' * תלמיד חכם שפירש מן התורה.

י — 'וליוצא ולבא אין שלום'; (תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי) * היתר נדרים — האם יש להם סמך מן המקרא * הלכות שהן כהררים התלויים בשערה והלכות שיש להן על מה שיסמוכו * שבועה לקיים את המצוה * החופר גומא ואינו צריך אלא לעפרה * פירוש 'וחגתם אתו חג לה'; 'ויחגו לי במדבר'; 'ולא ילין חלב חגי עד בקר' * חילוקי דיני מעילה בשליח; בנוטל אבן או קורה של הקדש.

יא — חילוקי דינים במעילה — המשך * מקרא והלכות בנגעים ואהלות * דינים, עבודות טהרות וטמאות ועריות — הלכות שיש להן על מה שיסמוכו * (שיעור ארבעים סאה במקוה — דאורייתא).

פרק שני

איסור דרישה בעריות בשלשה; מעשה בראשית ומעשה מרכבה * כל המסתכל בארבעה דברים רתוי לו כאילו לא בא לעולם * (על העיסוק בחכמת הקבלה).

יב — אדם הראשון מן הארץ עד לרקיע, מסוף העולם ועד סופו * עשרה דברים נבראו ביום ראשון * 'תהו ובהו'; האור של היום הראשון * בעשרה דברים נברא העולם * בשעה שברא הקב"ה את העולם היה מרחיב והולך; 'ש-די' * סדר בריאת שמים וארץ * על מה הארץ עומדת * כמה רקיעים הם, ולמה הם משמשים * כל העוסק בתורה בלילה; כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה.

יג — רקיע שלמעלה מראשי החיות * 'במזפלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור' * תשובת בת קול לנבוכדנצר הרשע; שיעור עביו של רקיע ומהלך שבין רקיע לרקיע, החיות וכסא הכבוד * למי מוסרים מעשה מרכבה וסתרי תורה * איסור מסירת דברי תורה לעכו"ם; (חילוקי דינים) * עד היכן מעשה מרכבה * מעשה בינוקא שדרש בחשמל ויצאה אש ואכלתו; מעשה בתינוק שהיה קורא בבית רבו בספר יחזקאל; דרשת ספר יחזקאל ע"י חנניה בן חזקיה * פירוש המקראות שביחזקאל; 'חשמל'; 'והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק'; 'רוח סערה באה מן הצפון'; 'הנה אופן אחד בארץ אצל החיות' * (ביטוי שמות של מלאכים) * כל שראה יחזקאל ראה ישעיה * ארבעת הפנים שבמרכבה; כנפי החיות; פמליא של מעלה; נהר דינור היוצא מזיעתן של חיות * 'אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם' * (על לימוד חכמת הקבלה; 'זיעתן של חיות'; 'רצוא ושוב').

יד — תקע"ד דורות שלא נבראו * תלמידי חכמים שמקמטים עצמם על דברי תורה * מהיכן נבראים המלאכים; 'חדשים לבקרים רבה אמונתך' * '... ושער ראשה כעמר נקא'; 'קצותיו תלתלים שחורות כעורב'; 'כרסיה שביבין'; 'עד די כרסון רמי' * 'י"ח קללות שקילל ישעיה את ישראל * בעלי אמנה שבירושלים בשעת החרבן * מעשים בחכמים ובתלמידיהם שהרצו במעשה מרכבה * ארבעה נכנסו לפרדס * שאלות ששאלו לבן זומא — מהו לסרס כלב, בתולה שעיברה מהו לכהן גדול.

טו — בתולה שעיברה — המשך; עיבור באמבטי * מעשה ברבי יהושע בן חנניה וכן זומא; בין מים עליונים למים תחתונים * אלישע בן אבויה קיצץ בנטיעות; 'אחר' — קורות מעשיו ומותו * גם את זה לעומת זה עשה האלקים; כל אחד ואחד יש לו שני חלקים, אחד בגן עדן ואחד בגיהנם; דברי תורה שקשים לקנותם ככלי זהב וכלי פז ונוחים לאבדם ככלי זכוכית * רבי מאיר תלמידו של אחר; לימוד תורה מרב שאינו הגון * למה נמשלו ת"ח לאגוז * בזמן שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת * 'איה סופר איה שוקל...' * 'טינא היתה בלבם'; זמר יווני * רבי עקיבא עלה שלום וירד בשלום.

טז — רבי עקיבא יצא בשלום — כיצד * ששה דברים שנאמרו בשדים, שלשה כמלאכי השרת ושלשה כבני אדם; שלשה דברים בבני אדם, שלשה כמלאכי השרת ושלשה כבהמה * איסור הסתכלות במה שלפנים * המסתכל בקשת; הסתכלות בקשת בנשיא ובכהנים * העובר עבירה בסתר * 'אל תאמינו ברע'; מי מעיד בו באדם על מעשיו.

מסכת חגיגה, דפים טז — כז

תוכן הסוגיות (והמסתעף)

טז — סמיכה ביום טוב — מחלוקת הווגות; (הלכות שנפלה בהן מחלוקת מזמן שהיו ישראל במדבר) * יהודה בן טבאי שהרג עד זומם; אין עדים זוממים נענשים עד שיזומו שניהם; יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח; (גאולתם של ישראל בימי בית שני) * יצא מנחם ונכנס שמאי * לעולם אל תהא שבות קלה בעיניך * האם סמיכה נעשית בכל כחו * סמיכת נשים; (מצוות התלויות בזמן מפאת סיבות חיצוניות — האם נשים חייבות בהן) * (הבאת ספר תורה לעזרת נשים כדי לנשקו) * שימוש בצדי הבהמה בשבת.

יז — הבאת עולות ושלמים וסמיכה עליהם ביום טוב * 'יום טוב' — בעצרת שחל להיות בערב שבת או בשבת * מנין לעצרת שיש לה תשלומין כל שבעה * שמיני רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב; (הזכיר 'חג הסוכות' בתפילת שמיני עצרת) * 'תפשת מרובה לא תפשת תפשת מועט תפשת' * לינה בירושלים ברגלים * מה חדש למנוייו אף עצרת למנוייה; ספירת העומר — ימים ושבעות * (איסור קצירה ביום טוב; בגדר 'אסכמתא').

יח — 'חג הקציר'; 'חג האסיף' * מקורות לאיסור מלאכה בחול המועד; 'לא מסרין הכתוב אלא לחכמים' * הספד ביום טוב (בזמן הבית ובזמן הזה); (הספד ותענית באסרו-חג) * נטילת ידים וטבילתם לחולין למעשר לתרומה לקודש ולחטאת; טבל לקל והחזוק לקל אסור לחמור; בגדי עם הארץ, בגדי פרושים, בגדי אוכלי תרומה ובגדי קודש * (נטילת ידים וטבילתם — מה עדיף; הנהגות חסידות בשמירת טהרת-הקודש בזה"ז) * נטילת ידים לחולין ולמעשר ולתרומה — בנגיעה ובאכילה * דינים שבתרומה וביכורים שאינם במעשר * הטעון ביאת מים מדברי סופרים — דינו לתרומה ולקודש * הנוטל / המטביל ידיו ולא נתכוון * (בענין טבילת טהרה).

יט — טבילה ללא כוונה — המשך * טבילה בגל שנתלש, בראשין ובכיפין; בחרדלית של גשמים * (הצרכת ארבעים סאה בטבילת אדם במעיין) * (גזרות חכם ללא מושב בית דין) * פירות שנפלו לתוך אמת המים ופשט מי שידיו טמאות ונטלם; (הכשר לקבלת טומאה ע"י משקים, כשבאו לרצון אדם אחר שאינו הבעלים) * טבל ועלה, טבל ועודהו רגלו אחת במים — האם מחזיק עצמו לכל מה שירצה * מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונים וירדו שנים וטבלו; שלש גממיות בנחל וחרדלית של גשמים עוברת ביניהן; 'גוד אחית' ו'גוד אסיק' בטהרת מקוה; (נצוק וקטפרס, האם מהוים חיבור) * מעלות בשמירת טהרה; חולין, מעשר, תרומה, קודש, חטאת, חולין שנעשו על טהרת הקודש.

כ — חולין שנעשו על טהרת הקודש * גדרי הסח הדעת משמירת טהרות; נפלה מעפרתו ואמר לחברו תנה לי; האם אדם משומר מה שביד חברו; נתחלפו לו כלים של שבת בכלים של חול; נתחלפו כליו בכלי חברו; השומר את החבית בחזקת של יין ונמצאת של שמן; שמירה מדבר המטמא ולא מדבר הפוסל; אריגת בגד ללא כוונת שמירה מטומאה; מי שהיו חמריו ופועליו טעונים טהרות * (שימור מצות הנעשות על ידי מכונה).

פרק שלישי

חומר בקודש מבתרומה, בדיני קבלת טומאה ובטבילה * (ענין העלאת מחשבות זרות בשעת הלימוד והתפילה).

כא — הטבלת כלי בתוך כלי, בתרומה ובקודש (הטבלת כלים המונחים זה ע"ג זה); הטבלת כלי שיש בו קשר * דין חולין שנעשו על טהרת הקודש — לענין המעלות שבקודש * עירוב מקוואות כשופרת הנוד; הטבלת מחטים וצינורות בתוך כלי שפיו צר * (ארבע מדרגות שנתכנו 'עולם הבא').

כב — כמה מעלות בקודש שנינו * טבילת כלי בתוך כלי; בסל וגרונותני; כשהכלי החיצון טמא; (צירוף נקבים קטנים להוות חיבור מקוואות; טבילת כלים במקוה בתוך ארגז פלסטיק מנוקב) * מקוה שחלקו בסל וגרונותני * (הצרכת ארבעים סאה במעיין) * קבלת תרומה וקדשים מעם הארץ; נאמנות ע"ה על טהרת יין ושמן; 'שלא יהא כל אחד ואחד הולך ובונה במה לעצמו' * קבלת עדות מעם הארץ * הצלת כלי חרס של עם הארץ בצמיד פתיל * מעשה ברבי יהושע שדיבר בבית שמאי וחזר בו * השאלת כלים מעם הארץ * נאמנות עם הארץ על טהרת טומאת מת; על טבילת כלים ופירות; עם הארץ שבא להוות * אחרים ותוך ובית הצביטה לענין טומאת כלים, בקודש בתרומה ובחולין שנעשו על טהרת הקודש * הנושא את המדרס לא ישא את הקודש * (מחלוקת החכם בהלכה על הגדולים שקדמו לו).

כג — מעלות בקודש משום מעשה שהיה; (גזרות ותקנות משום מעשה שהיה) * העברת מי חטאת ואפר חטאת בספינה ובאיר * כלים הנגמרים בטהרה צריכים טבילה לקודש אבל לא לתרומה; שופרת שחתכה לתת בתוכה אפר פרה; צינורא של עם הארץ * ('חרב הרי הוא כחלל' בכלים שאינם של מתכת) * מטמאים היו את הכהן השורף את הפרה להוציא מלבן של צדוקים * מעולם לא חידשו דבר בפרה * כלים הטמאים משום מדרס * צירוף כלי לקודש * טבול יום שנגע בסלת קטרת לבונה וגחלים; טמא שנגע באפר חטאת.

כד — צירוף כלי — חילוקי דינים דאוריתא ודרבנן * מנין לרביעי בקודש שהוא פסול * נטמאת ידו אחת — דין ידו השניה; יד מטמאה את חברתה, לתרומה ולקודש * אכילת אֶבְלִים נגובים בידיים מסואבות — בתרומה ובקודש; חיבת הקודש מכשרת; (אכילת קודש למי שידיו מסואבות, ללא מגע ידיו) * האונן והמחוסר כפורים צריכים טבילה לקודש * חומר בתרומה מבקודש; נאמנות עמי הארץ על טהרת יין ושמן, בתרומה ובקודש.

כה — הבאת יין ושמן מהגליל לנסכים; רצועה של כותים מפסקת; (הליכת כהן לרצועה של כותים) * אהל זרוק * הצלת צמיד פתיל בחטאת ובהקדש * נאמנות עמי הארץ על טהרת יין ושמן בזמן הגתות והבדים — חילוקי דינים * חבר ועם הארץ שירשו את אביהם עם הארץ — חלוקתם באוכלים ומשקים * בדיקת בית הפרס — לעושי פסח ולאוכלי תרומה * ('ההוא סבא') * נאמנות עמי הארץ על תרומה וקודש וקנקנים ועל המדומע — חילוקי דינים * הכנת הכלים קודם הגתות שבעים יום * נאמנות עמי הארץ על כליהם מן המודיעים ולפנים ומן המודיעים ולחוץ.

כו — נאמנות קדר עם הארץ על טהרת כליו * נאמנות הגבאים שנכנסו לבית והגנבים, על טהרת כלי הבית — חילוקי דינים * נאמנות עם הארץ ברגל; 'כאיש אחד חברים' * הפותח את חביתו והמתחיל בעיסתו על גב הרגל * טהרת העזרה לאחר הרגל; הטבלת כלי המקדש * 'תמיד' — בשלחן ובמנורה * כלי עץ העשוי לנחת; מגביהים את השלחן להראותו לעולי רגלים; נס גדול נעשה בלחם הפנים * השלחן והדולפקי שנפתחו או שחיפן בשייש; ציפוי הכלים לענין קבלת טומאה * (התחברות לרשעים לדבר מצוה; שם 'חבר'; בהירות הקדושה אינה קיימת אלא במקום אפשרי לטומאה).

כז — קבלת טומאה לשלחן שבמקדש; כלים מצופים לענין קבלת טומאה — המשך * פתח במזבח וטיים בשלחן; שלחנו של אדם מכפר * המזבחות שבמקדש — האם הם מקבלים טומאה * תלמידי חכמים אין אור של גיהנם שולטת בהם; אין אור של גיהנם שולטת בפושעי ישראל; פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון * (ענינים: 'ריקנים' ו'מלאים'; עניני אכילה, שלחנו של אדם מישראל; ת"ח כל גופם אש; מקום מחשבתו של האדם — שמה הוא).